

УДК 363.04.01

Г. М. ЧЕРЕПНЯ

Українська інженерно-педагогічна академія

АНАЛІТИЧНА ПОЛІТИКА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

В статті визначено, що політика управління ризиками являє собою частину загальної стратегії машинобудівних підприємств, яка полягає у розробці системи аналітичних заходів по нейтралізації можливих негативних фінансових наслідків ризиків, пов'язаних із здійсненням різних аспектів діяльності. Основною аналітичною метою політики управління ризиком можна визначити як завдання захисту машинобудівних підприємств від несприятливого впливу факторів зовнішнього середовища, так і завдання оптимізації внутрішнього середовища та ін. Зроблено висновок, що необхідною умовою політики досягнення успіхів у сфері діяльності машинобудівних підприємств, яка характеризується підвищеною ризиковістю, є створення та вдосконалення аналітичних систем управління ризиками, що дозволяють виявити, оцінити, локалізувати та проконтролювати ризик.

Ключові слова: *аналітична основа, оцінка, машинобудівні підприємства, управління, ризики, політика.*

Постановка проблеми. В умовах ринку діяльність машинобудівних підприємств неминуче зазнає впливу переважно ризикових факторів унаслідок мінливості середовища та проблематики інформаційного забезпечення управлінських рішень. Реалізація цілей аналізу та оцінки діяльності машинобудівних підприємств й оптимізація його витрат потребує, щоб управлінець, за умов розробки та реалізації заходів щодо покращення діяльності та розвитку машинобудівних підприємств, врахував вимоги сучасного економічного середовища та передбачив застосування сучасних технологій управління ризиками, спрямованих,

передусім, на їх виявлення й оцінку.

Аналіз останніх публікацій. Дослідженню питань аналітичної політики управління ризиками присвячено ряд робіт вітчизняних і закордонних вчених-економістів, таких як: М. В. Ніколайчук [1], О. А. Підлісна [2], Л. І. Донець [3], С. М. Ілляшенко [4], В. В. Лук'янова [5], О. В. Мороз [6] та інші.

Метою статті є розробка етапів до оцінки ризиків на машинобудівних підприємствах та шляхів їх подолання.

Виклад основного матеріалу. Ризик є невід'ємним атрибутом діяльності машинобудівних підприємств і потребує значної уваги з боку фінансових менеджерів. Існування певного рівня ризику операцій зовсім не означає, що від них треба відмовитися. Адже відмова буде рівнозначною втраті очікуваних доходів і прибутків. В усьому потрібна міра і зваженість управлінських рішень. Звичайно, від можливих втрат у ринковому середовищі ніхто не застрахований. Але це не свідчить про те, що з метою повного уникнення втрат потрібно проводити лише консервативну політику. Важливо не просто боятися ризиків у ринковій діяльності, а вчасно аналізувати причини небажаного розвитку подій, враховувати попередній негативний досвід, постійно коригувати систему оперативних дій з позицій максимізації результату.

Системою оцінки ризиків підприємства є сукупність обраних підприємством управлінських заходів, спрямованих на досягнення поставленої мети управління ризиком і допомагає сконцентрувати зусилля і ресурси на найоптимальніших варіантах рішення. Після досягнення поставленої мети кожна стратегія перестає використовуватися, оскільки нові пріоритетні завдання діяльності зумовлюють необхідність розробки нової стратегії.

Основною аналітичною метою політики управління ризиком можна визначити як завдання захисту машинобудівних підприємств від несприятливого впливу факторів зовнішнього середовища, так і завдання оптимізації внутрішнього середовища та ін.

Політика управління ризиками являє собою частину загальної стратегії машинобудівних підприємств, яка полягає у розробці системи

аналітичних заходів по нейтралізації можливих негативних фінансових наслідків ризиків, пов'язаних із здійсненням різних аспектів діяльності.

У випадку, коли рівень ризику можна оцінити кількісно, вибір управлінського рішення має базуватися на таких критеріях:

1) максимізація фінансового результату – з можливих альтернативних варіантів ризикового інвестування вибирається той варіант, який забезпечує найбільшу ефективність результату за мінімального або прийняттого для інвестора рівня ризику.

2) оптимальна імовірність фінансового результату – з можливих варіантів рішень вибирається той варіант, за якого імовірність результату є прийнятною для інвестора.

3) оптимальна варіація фінансового результату – з можливих альтернативних рішень перевага надається тому варіанту, за якого розрив між мінімальним і максимальним значеннями фінансового результату є найменшим.

4) оптимальне поєднання вигоди і ризику – із можливих альтернативних рішень вибирається той варіант рішення, за якого вдається отримати значний прибуток і одночасно уникнути великого ризику [2 – 6].

Для удосконалення методики управління ризиками на машинобудівних підприємствах в умовах ринкової економіки необхідно здійснювати постійний моніторинг аналітичного інформаційного простору на можливість появи новаторських методів оцінки, аналізу і нейтралізації ризиків, ретельно слідкувати за виконанням політики управління.

Методичною основою ризик-менеджменту є сукупність методів якісного і кількісного аналізу. Якісний аналіз передбачає ідентифікацію ризиків, виявлення джерел і причин їх виникнення, встановлення потенційних зон ризику, виявлення можливих вигод та негативних наслідків від реалізації ризикового рішення. Більш детально охарактеризуємо окремі аспекти якісного аналізу ризиків.

Ідентифікація ризиків підприємства полягає у виявленні всіх видів можливих ризиків, пов'язаних з кожною конкретною операцією. При цьому важливо у складі портфеля фінансових ризиків виділити ризики, які

залежать від самого підприємства, і зовнішні ризики, які визначаються макроекономічною діяльністю.

Формування та реалізація етапів оцінки ризиків на підприємстві подано на рис. 1.

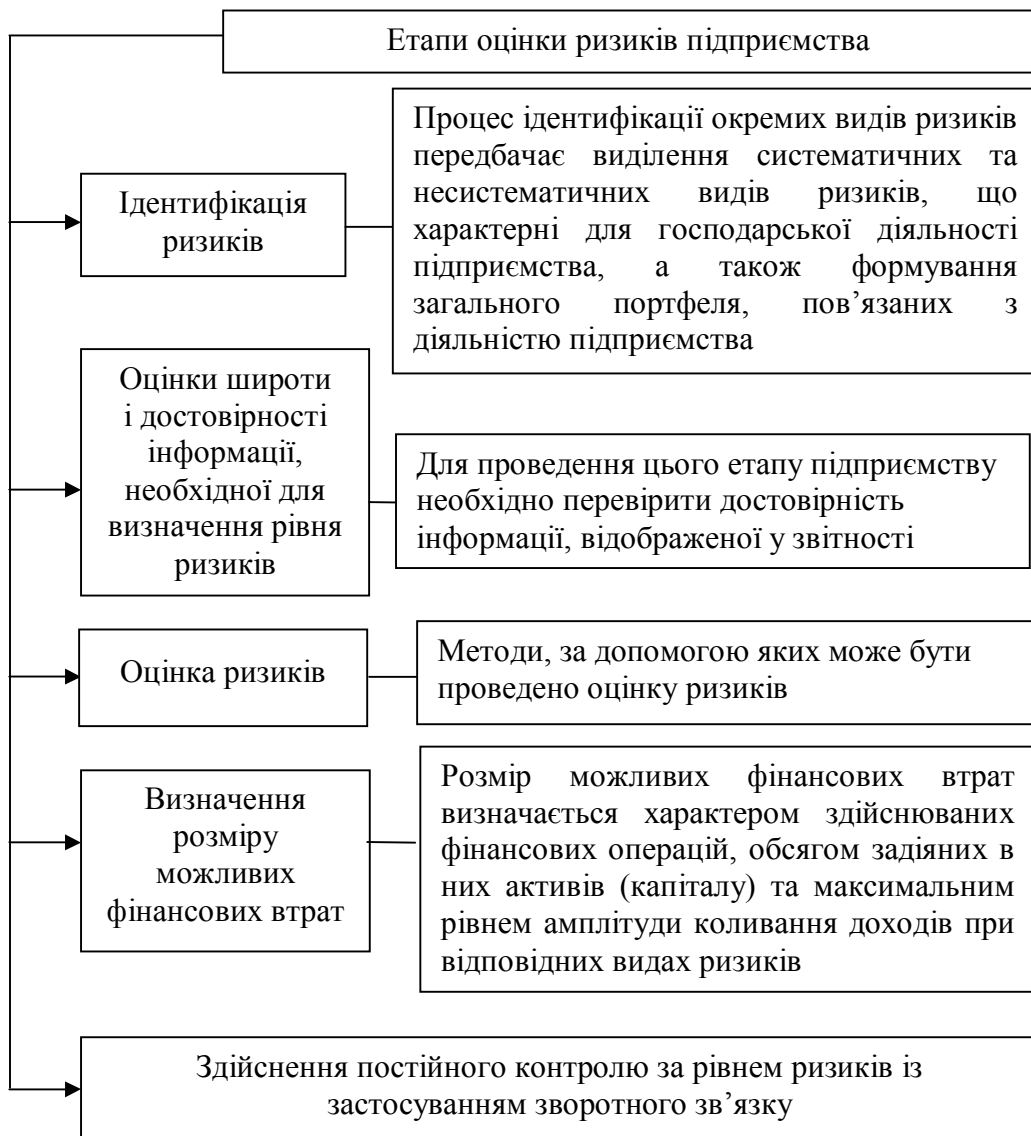

Рис. 1. Етапи оцінки ризиків на машинобудівних підприємствах

Існування невизначеності при прийнятті управлінських рішень в період впливу ризиків, постає об'єктивна проблема формування адекватної системи виявлення, ідентифікації, оцінки та нейтралізації відповідних ризиків реалізації операційної, інвестиційної та фінансової діяльності машинобудівних підприємств - моделі управління ризиками. У той же час, ефективність моделі управління ризиками суб'єкта господарювання передбачає чітке усвідомлення основних аналітичних питань, пов'язаних із практичним провадженням такої моделі. Ці питання відображено на рисунку 2.

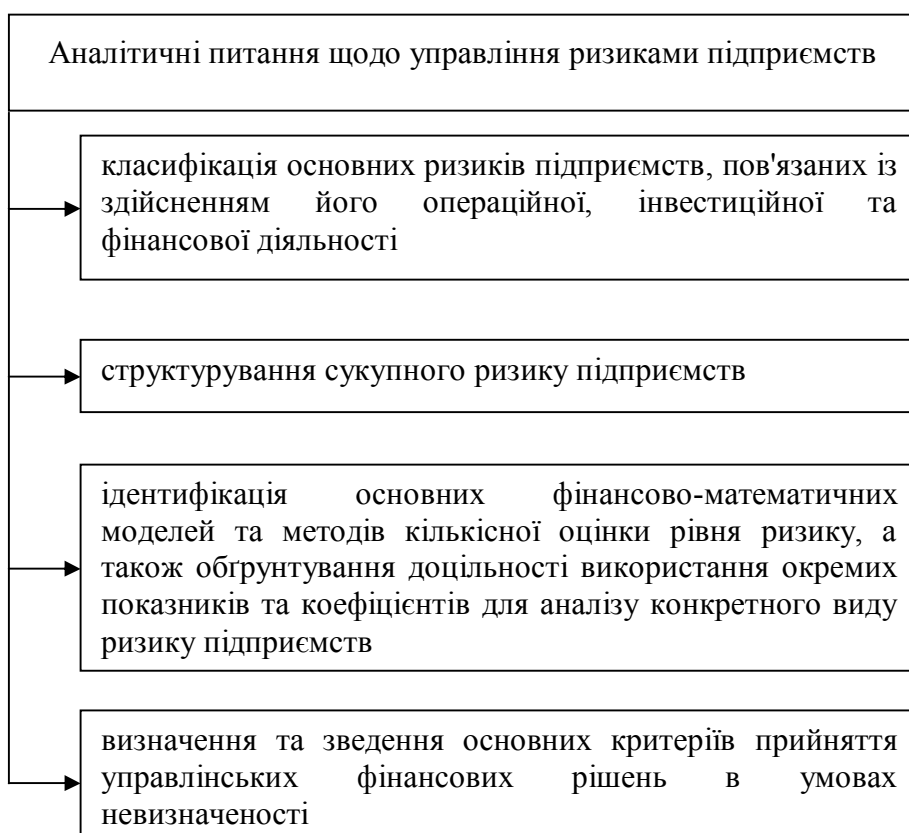

Рис. 2. Основні аналітичні питання підприємств, пов'язані з ризиками

Аналітична політика управління ризиками на машинобудівних підприємствах повинна враховувати [4 – 5]:

1) фінансову ідеологію підприємств в частині прийняття ризиків, що відображається в стратегії і фінансовій політиці по основним аспектам його діяльності;

2) основні види ризиків, що властиві діяльності підприємств (портфель ризиків підприємства, який складено за результатами їх ідентифікації в розрізі видів діяльності і основних операцій);

3) групування видів ризиків за ступенем ймовірності їх виникнення і можливого розміру втрат при настанні ризикового випадку;

4) рекомендовані форми нейтралізації ризиків окремих напрямів діяльності і основних операцій;

5) проект бюджету по нейтралізації ризиків з розрахунком ефективності витрат;

6) проект заходів (з зазначенням терміну їх здійснення і відповідальних осіб) по забезпеченню нейтралізації ризиків та їх моніторингу.

Отже, необхідною умовою політики досягнення успіхів у сфері діяльності машинобудівних підприємств, яка характеризується підвищеною ризиковістю, є створення та вдосконалення аналітичних систем управління ризиками, що дозволяють виявити, оцінити, локалізувати та проконтролювати ризик.

Висновок

Нейтралізація ризиків, як аналітичний елемент моделі управління ризиками машинобудівних підприємств, представляє собою фінансово-математичну технологію обґрунтування, прийняття, виконання та контролю за управлінськими аналітичними рішеннями щодо реалізації превентивних заходів фінансового, організаційного або правового характеру з метою забезпечення співставлення результативності господарської операції підприємства із відповідним рівнем ризику.

Література

1. Ніколайчук, М. В. Оптимізація процесу оцінки ризиків сучасного підприємства [Текст] / М. В. Ніколайчук // Фінанси України. – 2007. – № 3. – С. 109-115.
2. Підлісна, О. А. Оцінка ризиків: проблема вибору методик [Текст] / О. А. Підлісна, Ю. В. Тюленева // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2005. – Вип. 209, т. 4. – С. 967 – 974.
3. Донець, Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання [Текст] / Л. І. Донець. – К. : Центр навч. літератури, 2006. – 312 с.
4. Ілляшенко, С. М. Економічний ризик [Текст] : навч. посібн. / С. М. Ілляшенко. – К. : Центр навч. літератури, 2004. – 220 с.
5. Лук'янова, В. В. Розробка програми управління ризиком на підприємстві [Текст] / В. В. Лук'янова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2006. – № 2, Т. 2. – С. 27 – 31.
6. Мороз, О. В. Оптимальне управління економічними системами в умовах невизначеності та ризику [Текст] : монографія / О. В. Мороз, А. В. Матвійчук. – Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2003. – 177 с.

Надійшла до редакції 12.09.2014, розглянута на редколегії 19.09.2014

Рецензент: д-р екон. наук, проф., завідувач кафедри економіки та організації діяльності суб'єктів господарювання **В. В. Прохорова**, Українська інженерно-педагогічна академія, Харків.

АНАЛИТИЧЕСКАЯ ПОЛИТИКА УПРАВЛЕНИЯ РИСКАМИ НА МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Г. М. Черепня

В статье определено, что политика управления рисками представляет собой часть общей стратегии машиностроительных предприятий, которая заключается в разработке системы аналитических мероприятий по нейтрализации возможных негативных финансовых последствий рисков, связанных с осуществлением различных аспектов деятельности. Основная аналитическая цель политики управления риском определяет как задачу защиты машиностроительных предприятий от неблагоприятного воздействия факторов внешней среды, так и методы оптимизации внутренней среды и др. Сделан вывод, что необходимым условием

политики достижения успехов в сфере деятельности машиностроительных предприятий, которая характеризуется повышенной рискованностью, является создание и совершенствование аналитических систем управления рисками, позволяющие выявить, оценить, локализовать и проконтролировать риск.

Ключевые слова: аналитическая основа, оценка, машиностроительные предприятия, управления, риски, политика.

ANALYTICAL RISK MANAGEMENT POLICY FOR ENGINEERING ENTERPRISES

G. M. Cherepnya

The article stipulates that the risk management policy is part of the overall strategy of building enterprises, which lies in the development of analytical measures to neutralize the possible negative effects of the financial risks related to various aspects of business. The main analytical objective of risk management can be defined as the task of protecting engineering companies from the adverse effects of environmental factors and the optimization problem of the internal environment and et al. It is concluded that a necessary condition for policy success in the sphere of engineering companies, characterized by high risk, is the creation and improvement of analytical risk management systems that can detect, assess, locate and monitor risk.

Keywords: analytical framework, assessment, machine-building enterprises controls, risk policy.

Черепня Галина Миколаївна – здобувач кафедри економіки та організації діяльності суб'єктів господарювання, Української інженерно-педагогічної академії, Харків, e-mail: prohkorova@mail.ru.